

 MANİSA CELALBAYAR ÜNİVERSİTESİ HAFA SULTAN HASTANESİ	EL HİJYENİ VE ELDİVEN KULLANIMI TALİMATI			 ENFEKSİYON KONTROL KOMİTESİ
EN.TL.02	04.08.2017	Revizyon No	Revizyon tarihi	1/3

1.AMAÇ:

Sağlık hizmetiyle ilişkili enfeksiyonların ve çapraz bulaşmaların önlenmesi amacıyla sağlık personeli, hasta, hasta refakatçileri ve ziyaretçiler için uygun el temizliği ve eldiven kullanma yöntemlerini belirlemektir.

2. KAPSAM:

Hastanedeki tüm çalışanları, hasta, hasta refakatçilerini ve ziyaretçilerini kapsar

3.SORUMLULAR:

Tüm hastane personeli sorumludur.

4. TANIMLAR

4. 1. Normal (sosyal) el yıkama

Ellerin sabun ve su ile yıkanmasıdır. Bu tip yıkama ile kirler ve geçici mikrop florası uzaklaştırılır, kalıcı flora etkilenmez

4. 2. El antisepsisi

Hijyenik (antiseptik kullanarak) el yıkama veya el ovalamayı kapsar.

HİJYENİK (ANTİSEPTİK KULLANARAK) EL YIKAMA ENDİKASYONLARI

Hijyenik el yıkama , kalıcı florayı etkilemekle birlikte esas amaç geçici floranın daha etkin ve kısa sürede ortadan kaldırılmasıdır

1. Eller görünür biçimde kirli veya proteinli bir materyal ile (kontamine oldu ise) kirlenmiş ise ya da kan veya diğer vücut sıvılarının görünür bulaşımı söz konusu ise antimikrobiyal sabun ya da düz sabun ve su ile yıkanmalıdır
2. Eller görünür biçimde bulaşık değilse, rutin dekontaminasyon (temizleme) işlemi için alkol bazlı bir solüsyon ile eller ovulmalıdır. Alternatif olarak antimikrobiyal sabun ve su ile yıkanabilir.
3. Hastayla direkt temastan önce (eller dekontamine edilmelidir) hijyenik el yıkama veya el ovma yapılmalıdır
4. Santral intravasküler kateter yerleştirme işleminde eldiven giymeden önce hijyenik el yıkama veya el ovma yapılmalıdır
5. Üriner kateter veya periferik vasküler kateter yerleştirmesi veya cerrahi prosedür gerektirmeyen tüm işlemlerden önce hijyenik el yıkama veya el ovma yapılmalıdır.
6. Hastanın bütünlüğü bozulmamış derisi ile temas edildiğinde (nabız veya tansiyon alınması, hastanın kaldırılması vb) hijyenik el yıkama veya el ovma yapılmalıdır
7. Vücut sıvıları, sekresyonlar, mukoza, bütünlüğü bozulmamış deri veya yara kapamaları ile temas olduğunda, belirgin bulaşma söz konusu değilse hijyenik el yıkama veya el ovma yapılmalıdır
8. Hasta bakımı sırasında kontamine vücut bölgesinden temiz vücut bölgesine geçerken hijyenik el yıkama veya el ovma yapılmalıdır
9. Cansız yüzeylerle temastan hemen sonra (medikal gereçler dahil) hijyenik el yıkama veya el ovma yapılmalıdır
10. Eldiven çıkarıldıktan sonra. hijyenik el yıkama veya el ovma yapılmalıdır
11. Yemek yemeden önce veya istirahat odasından çıkarken eller antimikrobiyal sabun ve su ile yada antimikrobiyal olmayan sabun ve su ile yıkanmalıdır.

12. Antimikrobiyal içeren ıslak mendiller, antimikrobiyal olmayan sabun ve su ile yıkama yerine kullanılabilir. Sağlık çalışanlarının ellerindeki mikroorganizma sayılarının azaltılmasında alkol bazlı solüsyon ile el ovma yada antimikrobiyal bir sabun ve su ile el yıkamak kadar etkin olmadıklarından, antimikrobiyal sabun ile el yıkama veya alkol bazlı solüsyon ile el ovma yerine kullanılamazlar.
13. **Bacillus anthracis ile şüpheli veya kesin temas varsa eller antimikrobiyal olmayan sabun ve su ile veya antimikrobiyal sabun ve su ile yıkanmalıdır. Bu koşulda yıkama ve durulama işlemindeki fizik etki gereklidir, çünkü alkoller , klorheksidin, iyodoforlar ve diğer antiseptik ajanlar sporlara karşı zayıf etkilidir.**
14. Yüksek riskli hasta teması söz konusu ise (örneğin yoğun bakım veya cerrahi hastaları) takma tırnak veya uzatıcı kullanılmamalıdır.
15. Doğal tırnak uzunluğu 0.6 mm den kısa olmalıdır.

4. 3. Hijyenik el ovalama

Antiseptik solüsyonla veya çabuk etkili alkolik çözeltiler ile ellerin kuvvetlice ovuşturulması ile yapılan el temizliğidir

4. 4. Cerrahi el yıkama

Cerrahi personel tarafından operasyon öncesinde geçici florayı uzaklaştırmak ve kalıcı florayı azaltmak üzere yapılan el yıkama veya el ovmayı tanımlar

5. UYGULAMA

5. 1. Normal (sosyal) el yıkama

1. Eller su ile ıslatılır, sıvı sabun avuca alınır
2. **En az 30 saniye (sn) süre** ile avuç içleri ve parmak araları başta olmak üzere eller tüm yüzey ve parmakları kapsayacak şekilde **kuvvetlice ovuşturulur**
3. Eller su ile iyice durulanır, durulama parmak uçlarından dirseklere doğru yapılır, parmaklar yukarı gelecek şekilde tutularak, kontamine suyun dirsekten ele doğru akışı önlenir
4. Kağıt havlu ile kurulandır, musluk kağıt havlu kullanılarak kapatılır
5. Hasta temasları arasındaki tekrar yıkamalarda **15 sn** süre yeterlidir

5. 2. Hijyenik el yıkama

1. Eller su ile ıslatılır, 3-5 ml antiseptik sabun avuca alınır
2. **Klorheksidin kullanılıyorsa 1 dakika (dk), povidon iyot kullanılırsa 2 dk süre ile avuç içleri ve parmak araları başta olmak üzere eller tüm yüzey ve parmakları kapsayacak şekilde kuvvetlice ovuşturulur, kuruması beklenir.**
3. Eller su ile iyice durulanır, durulama parmak uçlarından dirseklere doğru yapılır, parmaklar yukarı gelecek şekilde tutularak, kontamine suyun dirsekten tekrar parmak ucuna akışı önlenir
4. Eller kağıt havlu ile kurulandır, musluk kağıt havlu kullanılarak kapatılır.
5. Sağlık hizmet birimlerinde birden fazla kez kullanılabilen asma veya rulo tipi kumaş havlu kullanılmamalıdır.

5. 3. Hijyenik el ovalama

1. Alkol ancak temiz şartlarda etkili olduğundan görünür kir varsa eller önce su ve sabunla yıkanarak kurutulur
2. Alkol bazlı solüsyon 3-5 ml bir avuca alınır. İki el birleştirilerek tüm el yüzeyi ve parmaklara temas edecek şekilde **1 dk süre** ile iyice ovuşturulur, kendi halinde kuruması beklenir.

5. 4. Cerrahi el yıkama

1. Saat, yüzük ve bileklikler çıkarılır
2. Tırnak altındaki artıklar , bir tırnak temizleyici yardımı ile akan suyun altında temizlenmelidir.
3. Antiseptikli (Klorheksidin veya povidon iyot içeren) sabun alınır (5 ml), el ve kollar ovuşturularak **3-5 dk** süreyle yıkanır. Günün ilk uygulamasında ayrıca tırnak dipleri **30 sn** süreyle fırçalanır (antiseptikli sabun emdirilmiş tek kullanımlık sünger/fırçalar cerrahi el yıkama için uygundur). Ara yıkamalarda **2 dk** süre yeterlidir

4. Su dirseklerden aşıya akıtılarak durulanır ve steril havluyla kurutulur

5. 5.Cerrahi el ovalama

1. Saat, yüzük ve bileklikler çıkarılır
2. Alkol ancak temiz şartlarda etkili olduğundan görünür kir varsa eller önce su ve sabunla yıkanarak kurutulur
3. Hızlı etkili alkol bazlı ürün (3-5 ml) eller ve kollar ovularak uygulanır. İşlem süresi günün ilk ameliyatı için **3 dk** olmalıdır. Bu süre boyunca ilave antiseptik alınarak tüm yüzeylerin ıslak kalması sağlanır. Sonraki ameliyatlar için 1 dakikalık süre yeterlidir
4. Parmak uçları yukarı tutularak ellerin kendi halinde kuruması sağlanır. Steril eldiven giymek için tamamen kuruması beklenir

ELDİVEN KULLANIMI

1. Eldiven çapraz bulaşmaları (sağlık personelinin elinden hastalara veya steril malzemelere, hastadan sağlık personeline ya da sağlık personelinin eliyle hastadan hastaya) önlemek için giyilir. Bununla birlikte eldiven bulaşma riskini tamamen kaldırmaz.
2. Eldiven el yıkama yerine kullanılmamalıdır.
3. Eldiven giymeden önce ve eldiveni çıkardıktan sonra eller mutlaka yıkanmalıdır.
4. Bulaşma riskinin fazla olduğu durumlarda çift eldiven giyilebilir
5. Sağlık personelinin elinde kesik, çizik ve çatlaklar olduğunda rutin işlemler sırasında da kendini korumak için eldiven giyilmelidir. Eldiven giymeyi gerektiren aktivite sonunda eldiven çıkarılarak eller yıkanmalıdır. Ayrıca eldivenle asla iki farklı girişimde bulunulmamalıdır
6. İzolasyon odaları, girişimler ve diğer uygulamalarda eldiven kullanım ilkeleri ilgili talimatlarda belirtilmiştir.
7. Kan veya diğer enfeksiyöz olma potansiyeli taşıyan materyalle veya mukoza veya bütünlüğü bozulmuş deri ile temas olasılığı varsa eldiven giyilmelidir.
8. Bir hastaya bakım verdikten sonra eldiven çıkarılmalıdır. Aynı eldiven birden fazla hastanın bakımı için kullanılmamalıdır. **Farklı hastalar arasında yıkanarak tekrar kullanılmamalıdır.**
9. Hasta bakımı sırasında kontamine vücut bölgesinden temiz vücut bölgesine geçileceği zaman eldiven değiştirilmelidir.